

SIKKERHETSDATBLAD

Heydi Fiber

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommissjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato 21.11.2016

Revisjonsdato 05.07.2016

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Heydi Fiber

Artikkelnr. 134

GTIN-nr. 7054150001342

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Funksjon Beskrivelse: Pussmørtel for isolasjonsmaterialer.

Kjemikaliets bruksområde Tørrmørtel laget av spesielle sementer, kalk, gradert sand og tilsetningsstoffer og benyttes til pussing inne og ute på isolasjonsmaterialer som mineralull, EPS- og XPS-polystyren m.m. som har tilstrekkelig styrke som pussbærer.

Kjemikaliets bruk av forbrukere Ja

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Produsent

Firmanavn HeyDi AS (Multiclient)

Besøksadresse Tretjerdalsvegen 68

Postadresse P.B. 13

Postnr. 2016

Poststed Frogner

Land Norge

Telefon +47 63 86 88 00

E-post heydi@heydi.no

Hjemmeside <http://www.heydi.no>

Org. nr. 979657919

Kontaktperson	Alan Ulstad
---------------	-------------

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	Telefon: 22 59 13 00 Beskrivelse: Giftinformasjonen
------------	--

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Eye Dam. 1; H318
	Skin Irrit. 2; H315
	Skin Sens. 1; H317
	STOT SE3; H335
Stoffets/blandingens farlige egenskaper	Produktet inneholder sement og hydratkalk som blandet med vann kan være etsende på hud og øyne. Sementen er kromreduert.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Portland Sement Rapid 10 - 30 %, Kalsiumdihydroksid 1 - 10 %
Varselord	Fare
Faresetninger	H318 Gir alvorlig øyeskade. H315 Irriterer huden. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Sikkerhetssetninger	P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P280 Benytt vernehansker / verneklær / vernebriller / ansiktsskjerm. P261 Unngå innånding av støv. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P313 Søk legehjelp. P302+P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P501 Innhold/emballasje leveres til godkjent avfallsmottak i samsvar med lokale forskrifter.
Følbar merking	Nei
Barnesikring	Nei

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Produktet inneholder ingen PBT eller vPvB stoffer.
------------	--

Helseeffekt	Støv eller sprut fra blandingen kan gi varige øyeskader. Støv kan irritere svelg og luftveier og forårsake hoste.
Miljøeffekt	Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig. Søl og forurensning bør unngås. I kontakt med vann herder produktet til en fast masse som ikke er biologisk nedbrytbart.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Portland Sement Rapid	CAS-nr.: 65997-15-1 EC-nr.: 266-043-4	Eye Dam. 1;H318 Skin Irrit. 2;H315 Skin Sens. 1; H317 STOT SE3; H335	10 - 30 %
Kalsiumdihydroksid	CAS-nr.: 1305-62-0 EC-nr.: 215-137-3 REACH reg. nr.: 01-21194775151-45	Eye Dam. 1;H318 Skin Irrit. 2;H315 STOT SE 3; H335 Note: E	1 - 10 %
Beskrivelse av blandingen	Databladet angir produktets egenskaper i tørr tilstand. Produktet inneholder sement og hydratkalk som blandet med vann kan virke etsende på hud og øyne. Sementen er kromredusert. Se rubrikk 11 for ytterligere informasjon.		
Komponentkommentarer	Se rubrikk 16 for komplette H-setninger Inneholder kvartsholdig natursand. Respirabelt kvartsinnhold er mindre enn 0,1 % (partikler <5µm).		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Flytt den skadde fra forurensningskilden. Forurensede klær fjernes straks. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Innånding	Frisk luft. Sørg for frie luftveier, kontakt lege ved vedvarende irritasjon.
Hudkontakt	Fjern tilsølte klær. Vask straks huden med såpe og vann.
Øyekontakt	Viktig! Skyll straks med vann i minst 15 min. Transporter straks til sykehus eller øyenlege. Fortsett skylling under transport til sykehus.
Svelging	Ved mindre mengder(en munnfull eller mindre): Skyll munnen med vann. Drikk vann eller melk. Kontakt lege for vurdering. Ved større mengder enn beskrevet ovenfor: Skyll munnen med vann. Drikk vann eller melk. Søk øyeblikkelig lege. Fremkall ikke brekning.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Informasjon til helsepersonell	Inntak av produktet skal behandles som etseskade.
Akutte symptomer og virkninger	Irriterer øynene og huden.
Forsinkede symptomer og virkninger	Finkornede produkter kan klø og forårsake ubehag og virke lett uttørkende. Øyekontakt med sementholdige produkter kan forårsake alvorlige og potensielle og irreversible skader.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Symptomatisk behandling.
Informasjon om klinisk testing	Ikke kjent.
Medisinsk overvåking av forsinkede effekter	Sementen er kromredusert, men allergiske reaksjoner kan forekomme hos sensibiliserte personer som følge av at sementen kan inneholde små mengder kromat. Sementen er kromredusert i ca. 1 år fra produksjonsdato.
Annen informasjon	Generell helsekontroll.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Egnede sløkkingsmidler	Velges i forhold til omgivende brann.
Uegnede sløkkingsmidler	Ingen.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brannfarlig i henhold til lov om brannfarlige varer.
Farlige forbrenningsprodukter	Ikke relevant.

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Ingen anbefaling angitt.
Brannsløkkingsmetoder	Bruk sløkketiltak som egner seg for de lokale forholdene og miljøet rundt.
Spesielt beskyttelsesutstyr for brannmenn	Brannfolk bør bruke egnet beskyttelsesutstyr.
Annen informasjon	Bekjemp brannen med normal forsiktighet på behørig avstand.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak	Bruk personlig verneutstyr som angitt i rubrikk 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Bruk beskrevet verneutstyr. Unngå innånding av støv. Unngå kontakt med hud og øyne. Bruk oppsamlingsmetoder som støver minst mulig.
Farlige forbrenningsprodukter	Ikke relevant.

6.1.1. For ikke-innsatspersonell

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Bruk beskrevet verneutstyr. Se rubrikk 8.
Nødprosedyrer	Ikke relevant.

6.1.2. For innsatspersonell

For innsatspersonell	Bruk beskrevet verneutstyr. Se rubrikk 8.
----------------------	---

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Søl samles opp og fjernes som beskrevet i punkt 13.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring	Bruk egnet støvsugerutstyr når dette er mulig.
Forvaring	Ingen anbefaling angitt.
Opprydding	Større mengder samles opp og leveres på godkjent mottaksstasjon. Små mengder taes opp mekanisk, unngå støvdannelse.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Se rubrikk 1 for nødkontaktinformasjon. Se rubrikk 8 for opplysninger om egnet personlig utstyr. Se rubrikk 13 for opplysninger om avfallshåndtering.
-------------------	---

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Følg bruksanvisningen. Sekker skal håndteres forsiktig og stables godt. Unngå støvdannende håndtering.
------------	--

Beskyttelsestiltak

Tiltak for å hindre brann	Ikke relevant.
Tiltak for å beskytte miljøet	Ikke relevant.
Råd om generell yrkeshygiene	Førstehjelpsutstyr inkl. øyeskylleflaske skal være tilgjengelige på arbeidsplassen. Det skal være lett tilgang til vann eller nøddusj. God personlig hygiene er nødvendig. Vask hender og tilsølte områder før arbeidsplassen forlates.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Lagres tørt og i lukket emballasje.
Spesielle egenskaper og farer	Kan ved langvarig/ofte hudkontakt tørre ut huden med fare for sprekke dannelse. Unngå støvdannelse. Unngå innånding av støv samt kontakt med hud og øyne.
Annen informasjon	Ingen.
Forhold som skal unngås	Unngå kontakt med fukt og værpåvirkninger.

Betingelser for sikker oppbevaring

Tekniske tiltak og lagringsbetingelser	Ingen spesifikke tiltak eller betingelser er angitt.
Egnet emballasje	Oppbevares i tett tillukket originalemballasje.
Krav til lagerrom og beholdere	Oppbevares tørt. Oppbevares i lukket beholder.
Råd angående samlagring	Ingen særskilte samlagringsråd er angitt.
Luftfuktighet	Kommentarer: Lagres tørt.
Lagringsstabilitet	Beste bruksegenskaper innen 1 år fra produksjonsdato.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Anbefalinger	Les beskrivelse i teknisk datablad/produkt datablad om forberedelse av overflaten før bruk.
Spesielle bruksområder	Tørrmørtel laget av spesielle sementer, kalk, gradert sand og tilsetningsstoffer og benyttes til pussing inne og ute på isolasjonsmaterialer som mineralull, EPS- og XPS-polystyren m.m. som har tilstrekkelig styrke som pussbærer.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

Kommenter hvis forebyggende yrkesmedisinske undersøkelser skal gjennomføres	Det er ikke angitt behov for forebyggende yrkesmedisinske undersøkelser.
---	--

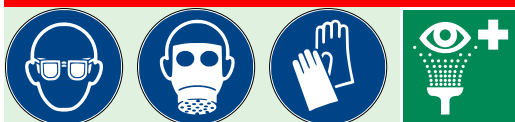
8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Norm år
Natursand	CAS-nr.: 14808-60-7 EC-nr.: 238-878-4	8 timers grenseverdi: 0,3 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavbeskrivelse: Totalstøv 8 timers grenseverdi: 0,1 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavbeskrivelse: Respirabelt støv	Norm år: 2014
Sjenerende støv, totalstøv		8 timers grenseverdi: 10 mg/m ³	Norm år: 2014
Sjenerende støv, respirabelt støv		8 timers grenseverdi: 5 mg/m ³	Norm år: 2014
Annen informasjon om grenseverdier	Inneholder kvartsholdig natursand. Respirabelt kvartsinnhold er mindre enn 0,1 % (partikler <5µm).		

8.2. Eksponeringskontroll

Anbefalte overvåkningstiltak	Arbeidstilsynets orientering (best.nr.450) "Kartlegging og vurdering av eksponering for kjemiske stoffer og biologiske forurensninger i arbeidsatmosfære".
Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Mulighet for øyespyling skal finnes på arbeidsplassen. Sørg for bruk av anbefalt verneutstyr og vernetøy. Tilstrekkelig generell og lokal avtrekksventilasjon.

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Instruksjon om tiltak for å hindre eksponering	Normale forsiktighetsregler ved håndtering av kjemikalier skal følges. Mulighet for øyespyling bør finnes på arbeidsplassen.
Tekniske tiltak for å hindre eksponering	Sørg for tilstrekkelig generell og lokal avtrekksventilasjon.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern	Bruk støvmaske klasse P2 ved arbeider som medfører støvutvikling.
Masketype	Maske med støvfilter. Støvfilter P2 (for fint støv).
Referanser til relevante standarder	EN 143

Håndvern

Håndvern	Ved langvarig eller gjentatt hudkontakt skal det brukes vernehansker.
Hud- / håndbeskyttelse, kortsiktig kontakt	< 8t Neopren, nitril, polyetylen eller PVC.
Hud- / håndbeskyttelse, langvarig kontakt	> 8t Neopren, nitril, polyetylen eller PVC.
Egnede hansker	Neopren, nitril, polyetylen eller PVC.
Referanser til relevante standarder	EN 374
Gjennomtrengningstid	Verdi: Gjennomtrengningstid for de nevnte hanskemateriale er som regel > 480 min. (fuktig materiale)
Håndbeskyttelse, kommentar	Sementen er kromredusert, derfor er muligheten for kromallergi redusert. Personer med kromallergi bør likevel unngå kontakt med nye/nyblandet produkter som inneholder sement. Se ytterligere opplysninger i pkt. 11.

Øye- / ansiktsvern

Øyevern	Ved fare for sprut, bruk godkjente vernebriller eller ansiktsskjerm. Bruk støvtette vernebriller ved risiko for støvdannelse.
Referanser til relevante standarder	EN 166

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern	Ved risiko for direkte kontakt eller sprut bør verneklær brukes.
Referanser til relevante standarder	EN 340
Hudbeskyttelse, kommentar	Kan ved langvarig/ofte hudkontakt tørre ut huden med fare for sprekkdannelser.

Termisk fare

Termisk fare	Ikke relevant.
--------------	----------------

Hygiene / miljø

Spesifikke hygienetiltak	Bruk egnet hudkrem for å motvirke uttørring av huden. Det bør være dusj nær arbeidsplassen.
--------------------------	---

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering	Produktet må ikke slippes direkte ut i avløp eller vassdrag.
---------------------------------	--

Eksponeringskontroll

Tiltak ved privat bruk av kjemikalier	Bruk verneutstyr, se rubrikk 8.2 Følg etikettens bruksanvisning.
---------------------------------------	--

Annen informasjon

Annen informasjon	Alt verneutstyr bør være CE-merket. Forurensede klær må vaskes før de brukes igjen.
-------------------	---

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pulver
Farge	Grå
Lukt	Ingen karakteristisk lukt.
pH	Status: I løsning Verdi: ~ 12 Kommentarer: Utrørt i vann.
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Kommentarer: Ikke relevant.
Kokepunkt / kokepunktintervall	Kommentarer: Ikke relevant.
Flammepunkt	Kommentarer: Ikke relevant.
Fordampningshastighet	Kommentarer: Ikke relevant.
Eksplisjonsgrense	Kommentarer: Ikke relevant.
Damptrykk	Kommentarer: Ikke relevant.
Relativ tetthet	Verdi: ~ 1800 kg/m ³
Løselighetsbeskrivelse	Blandbar med vann
Løselighet i vann	Blandbar.
Løselighet i fett	Ikke relevant.
Selvantennelsestemperatur	Kommentarer: Ikke relevant.
Dekomponeringstemperatur	Kommentarer: Ikke relevant.
Viskositet	Kommentarer: Ikke relevant.
Oksiderende egenskaper	Ingen oksiderende egenskaper.

9.2. Andre opplysninger

Fysikalske farer

Blandbarhet	Blandbar med vann.
Ledningsevne	Kommentarer: Ikke relevant.
Løsemiddelinhold	Kommentarer: Ikke relevant.
Flytepunkt	Kommentarer: Ikke kjent.
Partikkelstørrelse	Verdi: 1 mm
Utvidelseskoeffisient	Kommentarer: Ikke kjent.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet

Ingen farlige reaksjoner om forskrifter/henvisninger for lagring og håndtering overholdes.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet

Produktet er stabilt under anbefalte lagringsforhold - se avsnitt 7

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner

Produktet er stabilt under anbefalte lagringsforhold - se avsnitt 7.

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås

Produktet herder til en hard masse ved kontakt med vann og fuktighet.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås

Sterke syrer.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltlingsprodukter

Ingen farlige spaltlingsprodukter når håndteres og lagres riktig.

Annen informasjon

Annen informasjon

Pulveret reagerer med vann og danner sterkt alkalisk løsning av kalsiumhydroksid. Mørtel stivner etter kort tid.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Informasjon om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	Portland Sement Rapid
Andre toksikologiske data	Gjentatt eller lengre tids innånding av støv kan forårsake kronisk irritasjon av luftveiene.
Innånding	Irriterer luftveiene
Etsende / irriterende på huden	Sement i kontakt med våt hud kan forårsake skade hevelse og oppsprekking. Langvarig kontakt med med fuktig hud kan gi etseskader.
Alvorlig øyeskade / irritasjon	Støv eller sprut fra våt sement kan føre til varige øyeskader. Øyeblikkelig førstehjelp er nødvendig.
Luftveis- eller hudsensibilisering	Irritasjon av fordøyelsessystemet kan oppstå dersom man svelger store mengder sement.
Komponent	Kalsiumdihydroksid
Akutt giftighet	Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LD50 Eksponeeringsvei: Oral Verdi: > 2000 mg/l

	<p>Forsøksdyreart: OECD 425 rotte</p> <p>Type toksisitet: Akutt</p> <p>Testet effekt: LD50</p> <p>Eksponeringsvei: Dermal</p> <p>Verdi: > 2500 mg/l</p> <p>Forsøksdyreart: OECD 402 kanin</p>
Innånding	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Hudkontakt	Irriterer huden.
Øyekontakt	Kalsiumdihydroksid medfører fare for alvorlig øyeskade. Ut fra forsøk klassifiseres som alvorlig irriterende for øyet H318- Gir alvorlig øyeskade.
Svelging	Kalsiumdihydroksid er ikke akutt giftig.
Etsende / irriterende på huden	Ut fra forsøk på kaniner så klassifiseres den med Skin Irrit 2 (H315 - Irriterer huden).
Alvorlig øyeskade / irritasjon	Kalsiumdihydroksid medfører fare for alvorlig øyeskade. Ut fra forsøk klassifiseres som alvorlig irriterende for øyet H318- Gir alvorlig øyeskade.
Luftveis- eller hudsensibilisering	Kalsiumdihydroksid regnes ikke for å kunne framkalle hudallergi ut fra virkningens karakter (pH-endring) og fordi kalsium regnes som essensielt for den menneskelige ernæringen.
Arvestoffskader	Epidemiologiske data fra mennesker viser at kalsiumdihydroksid mangler potensial for forplantningstoksisitet.
Kreftfremkallende egenskaper, annen informasjon	Epidemiologiske data fra mennesker gir ikke grunnlag for at kalsiumhydroksid har noen evne til å framkalle kreft.
Reproduksjonsskader	Det kreves ikke klassifisering som forplantningstoksig i henhold til forskriften (EC) 1272/2008
STOT – enkelteksponering	Data fra mennesker viser at Ca(OH) ₂ irriterer luftveiene.
STOT – gjentatt eksponering	Giftigheten til Ca(OH) ₂ gjennom huden regnes ikke som relevant p.g.a. det forventede ubetydelige opptaket gjennom huden og at lokal irritasjon er den primære helsevirkningen (pH-endring)
Aspirasjonsfare	Det er ikke kjent at Ca(OH) ₂ utgjør noen aspireringsfare
Komponent	Masugnsagg
Akutt giftighet	<p>Type toksisitet: Akutt</p> <p>Testet effekt: LD50</p> <p>Eksponeringsvei: Oral</p> <p>Varighet: 14 d</p> <p>Verdi: > 2000 mg/kg</p> <p>Forsøksdyreart: Rotte</p> <p>Test referanse: OECD 401</p> <p>Type toksisitet: Akutt</p> <p>Testet effekt: LD50</p> <p>Eksponeringsvei: Dermal</p> <p>Varighet: 14 d</p> <p>Verdi: > 4000 mg/kg</p> <p>Forsøksdyreart: Rotte</p> <p>Test referanse: OECD 402</p>

	<p>Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LC50 Eksponeringsvei: Innånding. Varighet: 4 t Verdi: > 5235 mg/m³ Forsøksdyreart: Rotte Test referanse: OECD 403</p> <p>Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LC50 Eksponeringsvei: Innånding. Varighet: 4 t Verdi: > 5200 mg/m³ Forsøksdyreart: Rotte Test referanse: TRGS 430</p>
Sammenligning CMR kategorier	Stoffet oppfyller ikke kriteriene for å klassifiseres med hensyn til CRM-egenskaper i henhold til CLP.

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Ved tilsetning av vann kan blandingen virke etsende på hud og øyne. Ferdig herdet produkt ansees ikke å medføre noen helsefare.
----------	---

Akutt toksisitet, estimat for blanding

Oral	Ikke relevant.
Innånding av støv og tåke	Innånding av støv kan virke irriterende på de øvre luftveiene.
Toksikokinetik	Ikke kjent.

Potensielle akutte effekter

Innånding	Høye konsentrasjoner av støv kan irritere luftveiene.
Hudkontakt	Støv kan irritere huden. Støv reagerer med fuktighet på hud til kalsiumhydroksid. Fuktig/vått materiale kan virke etsende på hud og slimhinner. Gjentatt eller langvarig kontakt kan medføre tørr og sprukken hud.
Øyekontakt	Fare for alvorlig øyeskade. Sprut på øynene kan gi etseskade.
Svelging	Ved mindre inntak er det umulig å påvise noen bestemt skadevirkning. Inntak av større mengder kan medføre kraftig irritasjon og mulige etseskader på svelg og spiserør.
Irritasjon	Irriterer huden.
Etsende effekt	Produktet inneholder sement som blandet med vann kan være etsende på hud og øyne.

Forsinket / repeterende

Hudkontakt	Symptomene er rødme, hevelse, blemmer og sårdannelse og utvikles oftest langsomt.
Øyekontakt	Gir alvorlig øyeirritasjon.
Svelging	Ikke relevant.

Allergi	Produktet er klassifisert som allergifremkallende p.g.a. lang holdbarhetstid på produktet. Allergiske reaksjoner kan forekomme som følge av at sementen kan inneholde små mengder kromater. Sementen er kromreduert i ca. 1 år fra produksjonsdato. Personer med kromallergi bør likevel unngå kontakt med produkter som inneholder sement. Se ytterliggende forklaring i "Symptomer på eksponering".
Generell luftveis- eller hudsensibilisering	Gjentatt eller langvarig hudkontakt kan ha en avfettende virkning og forårsake allergisk reaksjon.
Kroniske effekter	Hyppig innånding av støv over lengre tid øker faren for å utvikle lungesykdommer.

Kreftfremkallende, arvestoffskadelige og reproduksjonstoksiske

Kreftfremkallende egenskaper, annen informasjon	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Arvestoffskader	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Fosterskadelige egenskaper	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Reproduksjonsskader	Ingen spesielle helsefarer angitt.

Symptomer på eksponering

Symptomer på overeksponering	Irritasjon i nese, svelg og luftveier.
Annen informasjon	Produktet inneholder sement som er kromreduert (<0,0002 %) med jernsulfat som omdanner 6-verdig krom til 3 verdig. Seksverdig kromsalter i sement er løselig og kan blandet med vann danne helseskadelig løsning. Ved tilsats av jernsulfat for kromreduering fra 6- til 3- verdig krom er denne helserisikoene vesentlig redusert. Reduksjonseffekten i ren sement er minst 6 måneder og i mørtel (pga. blanding med sand) minst 12 måneder dersom produktet lagres tørt i lukket emballasje. Faremomentene gjelder ikke tørt pulver, bare når dette opptrer i fuktig eller vått miljø. Helsefaren er avhengig av bruk og vernetiltak.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet	Produktet forventes ikke å være giftig for vannorganismer. LC50 verdi for giftighet i vann er ikke påvist. Imidlertid vil innblanding av sement i vann øke vannets pH-verdi og derfor ha en viss toksisk virkning på livet i vann under gitte forutsetninger.
---------------	---

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	Portland Sement Rapid
Akvatisk, kommentarer	Forventes ikke å bioakkumulere.
Komponent	Kalkstein
Akvatisk toksisitet, fisk	Verdi: > 100 mg/l Testvarighet: 96 timer Metode: LC50
Komponent	Kalsiumdihydroksid

Akvatisk toksisitet, fisk	Verdi: 50,6 mg/l Testvarighet: 96 t Art: Ferskvannsfisk Metode: LC50 Kommentarer: LC50 (96 t) saltvannsfisk: 457 mg/l
Akvatisk toksisitet, alge	Verdi: 184,57 mg/l Testvarighet: 72 t Art: Ferskvannsalge Metode: EC50 Kommentarer: NOEC (72 t) ferskvannsalger: 48 mg/l
Akvatisk, kommentarer	Akutt pH-virkning. Dette produktet er nyttig for å korrigere surheten i vann, men konsentrasjoner på over 1 g/l kan være skadelig for livet i vannet. En pH-verdi over >12 vil imidlertid synke raskt p.g.a. fortykning og karbonatisering.
Mobilitet	Kalsiumdihydroksid er tugtløselig og har lav mobilitet i de fleste jordsmonn.
PBT vurderingsresultat	Klassifiseres ikke som PBT / vPvB i henhold til någjeldende EU-kriterier.
Komponent	Masugnslegg
Akvatisk toksisitet, fisk	Verdi: > 100 g/l Testvarighet: 96 timer Art: Leuciscus idus Metode: OECD 203
Akvatisk toksisitet, alge	Verdi: > 94 g/l Testvarighet: 72 timer Art: Desmodesmus subspicatus Metode: OECD 201
Akvatisk toksisitet, krepsdyr	Verdi: > 50 g/l Testvarighet: 48 timer Art: Daphnia magna Metode: OECD 202
Akvatisk, kommentarer	Produktet er ikke klassifisert miljøfarlig på grunn av ingrediensenes innhold.
Biologisk nedbrytbarhet	Kommentarer: Ikke biologisk nedbrytbar.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av persistens og nedbrytbarhet	Produktet inneholder ikke PBT eller vPvB-stoffer.
Biologisk nedbrytbarhet	Kommentarer: Produktet er ikke biologisk nedbrytbar.
Kjemisk oksygenforbruk (COD)	Kommentarer: Ikke kjent.
Biologisk oksygenforbruk (BOD)	Kommentarer: Ikke kjent.
Persistens og nedbrytbarhet, kommentarer	Produktet er ikke biologisk nedbrytbar, men vil herde i kontakt med vann.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringspotensial	Ingen bioakkumulering er indikert.
---------------------------	------------------------------------

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Ikke ansett som mobil.
Overflatespenning	Kommentarer: Ikke kjent.
Vannløselighet	Kommentarer: Blandbar med vann.

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat	Produktet inneholder ingen PBT eller vPvB stoffer.
------------------------	--

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Ingen kjente.
Miljøopplysninger, konklusjon	Ikke la stoffet komme ned i grunnvannet, i vassdrag eller i kloakker. Når produktet brukes til de angitte formål og håndteres ifølge bruksanvisningen, utgjør produktet minimal risiko for negative miljøbelastninger.

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Herdet materiale er ikke farlig avfall. Deponeres i henhold til lokale regler på kommunal avfallsplass. Betongrester og avfall kan gjenvinnes eller brukes som fyllingsmateriale. Koden for farlig avfall nevnt (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.
Relevant avfallsregelverk	Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). 01.06 2004 nr. 930, med endringer. Veileder (Norsas) om innlevering og deklarerer av farlig avfall (2015).
Avfallskode EAL	EAL: 150101 emballasje av papir og papp/kartong EAL: 170101 betong EAL: 170106 blandinger eller frasorterte fraksjoner av betong, murstein, takstein og keramikk som inneholder farlige stoffer
NORSAS	7091
Annen informasjon	Tom og rengjort emballasje kan resirkuleres/gjenvinnes.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. UN-nummer

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.5. Miljøfarer

Kommentarer	Ikke relevant. Se rubrikk 12 for mer informasjon.
-------------	---

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Ikke relevant.
--------------------------	----------------

14.7. Maritim transport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger	Produktet er ikke underlagt internasjonale forskrifter om transport av farlig gods (IMDG, IATA, ADR/RID).
------------------------------	---

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Vurderte restriksjoner	Ved vurdering er det ikke identifisert restriksjoner.
Autorisasjon nr.	Ikke underlagt autorisasjon.
Begrensning av kjemiske stoffer oppført i vedlegg XVII (REACH)	Ingen begrensninger identifisert.
Andre krav til merking	Ingen andre merkekrav.
Annen merkeinformasjon	Ikke relevant.
Yrkesmessige begrensninger i henhold til EU	Ingen begrensninger identifisert.
Referanser (Lover/Forskrifter)	EUs forordning nr. 1907/2006 (REACH) avdeling IV, art. 31, og vedlegg II. EUs forordning om klassifisering merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (forkortet CLP) (EC) nr. 1272/2008 m/endringer Vedlegg XIV – Liste over stoffer som krever autorisasjon. Med endringer. Vedlegg XVII – Restriksjoner på produksjon, markedsføring og bruk av bestemte farlige stoffer. Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier nr. 1358 06.12.2011 m/endringer. Kommisjonsforordning (EU) nr. 413/2010 m/endringer. ADR/RID 2015 forskrift nr. 384 01. april 2009. Forskrift 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (Produktforskriften m/endringer).
Kommentarer	REACH informasjon: Alle ingrediensene i Hey'di AS produkter er allerede registrert, eller tatt opp av våre oppstrøms leverandører eller ekskludert fra regulering og / eller unntatt fra registrering.
Deklarasjonsnr.	100383

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
---	-----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Opplysninger gitt i sikkerhetsdatabladet er utarbeidet på grunnlag av opplysninger fra underleverandører, og er iht. opplysninger i vår besittelse på sist angitte revisjonsdato. Opplysningene er å anse som retningsgivende for sikker bruk, bearbeiding, lagring og transport. Det forutsettes at produktet benyttes iht. beskrivelse på emballasje eller i teknisk datablad/produkt-datablad utarbeidet av Hey'di AS. Enhver annen bruk av produktet, evt. i kombinasjon med andre produkter eller prosesser er ikke anbefalt, så fremt annet ikke er avklart med Hey'di AS.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H318 Gir alvorlig øyeskade. H315 Irriterer huden. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Skin Irrit. 2; H315; Skin Sens. 1; H317; Eye Dam. 1; H318; STOT SE 3; H335;
Versjon	1
Utarbeidet av	Marit Taraldset
NOBB-nr.	23378631
URL for bruksanvisning	http://www.heydi.no
URL for brosjyre	http://www.heydi.no
URL for teknisk informasjon	http://www.heydi.no